Statsforvalteren i Oslo og Viken

Vår dato: 22.03.2021

Vår ref: 2020/41432

Deres dato:

Deres ref:

JOMANI STREAM AS

Saksbehandler, innvalgstelefon
Truls Aas, 69247577

**Dette brevet er fra Statsforvalteren som frem til 31.12.2020 het Fylkesmannen**

# Tillatelse til gjennomføring av musikkfestival i nærheten av Lagmannsholmen naturreservat

Med hjemmel i naturmangfoldloven § 48 gir Statsforvalteren tillatelse til at det arrangeres en musikkfestival på grøntområdene i nær tilknytning til Lagmannsholmen naturreservat i Bærum kommune. Det er stilt vilkår til tillatelsen.

**Bakgrunn for saken**
Vi viser til søknad mottatt 10.02.2021. JOMANI STREAM AS søker her om tillatelse til å arrangere en musikkfestival i grøntområdene fra Sjøflyhavna til Equinor- og Telenorbygget på Fornebu. Området grenser til Lagmannsholmen naturreservat i Bærum kommune. Musikkfestivalen planlegges arrangert i tidsrommet 17. - 19. juni 2022.

I dokumentasjon tilsendt i forbindelse med søknaden beskrives følgende om arrangementet:

*Innenfor festivalområdet skal det etablerer en hovedscene og to mindre scener. I tillegg vil det etableres ulike telt, barer, sponsoraktiviteter m.m. Arrangementet vil pågå fra fredag 17. juni i 15-tiden til estimert 23:30. Lørdag fra 12-tiden til 23:30 og søndag fra 10:00 – 18:00. I forkant og etterkant av arrangementet vil det være opprigg/nedrigg av scener og andre installasjoner. Publikumskapasitet vil beregnes i samråd med faginstanser som sikkerhetskonsulenter, politi m.m. Lagmannsholmen vil ligge i overkant av 200 meter fra hovedscenen»*

Søker beskriver videre tiltak som skal redusere festivalens påvirkning på hekkende sjøfugl i Lagmannsholmen naturreservat. Utdrag fra denne beskrivelsen er gjengitt nedenfor.

- De viktigste tiltakene vi vil iverksette er å hermetisk lukke naturreservatet for tilgang fra mennesker. Fra land vil det være seg inngjerding med 2 meter høye gjerder med dekke, sammen med et betydelig fokus på vakter og vakthold – både fra profesjonelt sikkerhetsselskap, men også gjennom bruk av frivillige under oppsyn av profesjonelle.

- Fra sjø vil vi foreslå å legge ut lenser rundt hele lagmannsholmen, fra strandsone og rundt øya. Dette vil gjøre det fysisk umulig for padlere, båter o.l å komme til området fra sjøsiden. Vi vil også ha profesjonelt sikkerhetsselskap i båt(er) utenfor lensene for å bortvise andre båter/skuelystne – her vil også samarbeid med Politiet være sentralt.

- Lys fra scene mot Lagmannsholmen vil vi sikre gjennom tekniske løsninger som gjør at man ikke kan sende lys i retning holmen.
- Fyrverkeri vil vi ikke ta i bruk.
- *Hovedscenen vil plasseres lengst mulig vekk fra reservatet, og ligger over 200 meter i luftlinje fra den nærmeste delen av Lagmannsholmen. Vi vil ta i bruk Active Noise Cancelling. Dette går blant annet ut på å sette opp ekstra høyttalere som "kansellerer" lyd-bølgene, og således kan vi redusere lydtrykket betydelig.* Vi har vært i dialog med [redacted] som prosjekterer og leverer lyd og lys til små og store arrangementer og festivaler. De har gjort en grov simulering basert på vårt prosjekt for å simulere effekten av støyreduserende tiltak. Denne grove simuleringen viser at det skal være mulig å komme ned mot 50 dB(A) på Lagmannsholmen.

**Lovgrunnlag**
Statsforvalteren er forvaltningsmyndighet for Lagmannsholmen naturreservat. Vi forvalter verneområdet etter en egen forskrift med bestemmelser som sier noe om formålet med vernet, og hvilke tiltak og aktiviteter som er tillatt, forbudt eller som krever tillatelse.

Forskrift om vern av Lagmannsholmen naturreservat ble fastsatt ved kongelig resolusjon av 15.01.1988. Tidligere naturreservat opprettet ved kgl.res. av 15. desember 1978 nr. 38 er inkludert i reservatet. Formålet med fredningen er å verne en viktig lokalitet for forståelse av Oslofeltets fossilførende bergarter, samt livsmiljøet for plante og dyrelivet på Lagmannsholmen, særlig ut fra hensynet til sjøfuglene og deres hekkeplasser.

På Lagmannsholmen og de tilstøtende sjøområder innenfor en avstand av ca. 50 m fra land er pattedyr og fugler, herunder deres hi, bo, reir, egg og unger fredet mot enhver form for skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse, jf. § 4 nr. 4. I tiden fra og med 15. april til og med 15. juli er ilandstigning og all ferdsel på Lagmannsholmen og de tilstøtende sjøområdene innenfor en avstand av ca. 50 m fra land forbudt. I resten av året skal ferdselen foregå slik at plante- og dyrelivet skades og forstyrres minst mulig, jf. § 4 nr. 6.

Statsforvalteren kan med hjemmel i den generelle dispensasjonsbestemmelsen i naturmangfoldloven (nml) § 48 gjøre unntak fra forskriften. Vi kan gi dispensasjon dersom tiltaket ikke er i strid med verneformålet og ikke vil påvirke verneverdiene nevneverdig

Dispensasjonsmuligheten i nml. § 48 skal være en sikkerhetsventil, som skal fange opp uforutsette eller spesielle/særlige tilfeller. Hjemmelen skal ikke brukes til å utvide rammen for vernevedtaket ved at det rutinemessig gis dispensasjon til tiltak/aktiviteter som i utgangspunktet er forbudt. At vilkårene er oppfylt gir ikke krav på tillatelse. Det er opp til Statsforvalteren å vurdere om søknaden gir grunn til å gi dispensasjon fra verneforskriften i dette tilfelle.

Det følger av nml. § 7 at prinsippene i lovens §§ 8-12 skal ligge til grunn som retningslinjer ved behandling av søknaden. Dette innebærer at kunnskapsgrunnlaget i saken skal være tilstrekkelig. I tillegg skal prinsippene om føre-var, samlet belastning på økosystemet, kostnader ved miljøforringelse og miljøforsvarlige driftsmetoder vurderes.

**Statsforvalterens vurdering**
Lagmannsholmen naturreservat er en viktig hekkelokalitet for sjøfugl, og da særlig for hettemåke. I Norge har bestanden av hettemåke gått tilbake de seinere årene, og den er i dag rødlistet som sårbar (VU). Årsaken til tilbakegangen er sammensatt, der forstyrrelser i hekketiden inngår som en av årsakene. Normalt hekker det mellom 100-200 par med hettemåker på Lagmannsholmen i Lagmannsholmen naturreservat, men hekkesuksessen har de senere årene vært dårlig. Hekkingene fra 2015-2018 var alle mislykkede. Grunnene til at fuglene mislyktes antas i stor grad å skyldes liten

næringstilgang, predasjon fra stormåker og kråker samt nærgående mennesker til lands og til vanns. I 2019 ble det satt ut bøyer som gjør padlere og andre oppmerksomme på forbudet mot ferdsel i perioden 15. april – 15. juli på holmen og i de tilstøtende sjøområdene. Samtidig ble hensynsgjerdet rundt reservatet forsterket. Dette året ble ansett som en vellykket hekkesesong med 113 registrerte hekkende par. I 2020 ble det registrert 232 par, men hekkesuksessen var allikevel dårlig med kun 4-5 flyvedyktige unger. Predasjon fra stormåker antas å ha vært betydelig dette året. Andre hekkende fugl på Lagmannsholmen er grågås, ærfugl, tjeld, fiskemåke, gråmåke, svartbak og makrellterne. Av disse er makrellterne vanligst med om lag 1-5 hekkende par per år. Med bakgrunn i kjennskapen til hekkende sjøfugl i Lagmannsholmen naturreservat vurderes kunnskapsgrunnlaget for å vurdere søknaden som godt, jf. kravet i nml. § 8.

En musikkfestival i nær tilknytning til en hekkende koloni av sjøfugl kan potensielt ha store negative konsekvenser og i verste fall forstyrre fuglene i så stor grad at hekkingen ødelegges. Forstyrrelser inkluderer også forhold som begrenser fuglenes mulighet til å kommunisere. Måkefugl har et komplisert, men nøye studert samspill. De kommuniserer ved hjelp av atferd, positurer og en rekke ulike lyder. Lydene inkluderer alt fra høylytte skrik til lavmælt piping, og bruken av lyd er særlig stor i hekketiden. Eksempelvis benytter hunnene lave pipelyder for å roe ned aggressive hanner, og på den måten begrenses konfliktnivået innad i kolonien. Lyder brukes også for å varsle om mulige farer. Vedvarende høy støy vil kunne begrense fuglenes mulighet til å kommunisere og dermed påvirke koloniens interne struktur og organisering samt koloniens forsvarsevne.

Etter vår vurdering vil tiltaket kreve dispensasjon fra verneforskriften til tross for at tiltaket planlegges utenfor selve verneområdet. Som søker påpeker skal det gjennomføres en rekke tiltak for å minimere forstyrrelsen, blant annet gjennom visuell skjerming, fysiske sperringer og støyreduserende tiltak. Vi mener at tiltakene som beskrives vil gjøre det mulig å gjennomføre festivalen uten å forstyrre hekkende sjøfugl i nevneverdig grad. Erfaringen fra Lagmannsholmen og andre sjøfuglkolonier i og rundt Oslofjorden viser at det i all hovedsak er menneskelig aktivitet i umiddelbar nærhet til koloniene som er skadelig. Eksempler på dette er sportsfiskere og badegjester som går i land på selve hekkeholmer samt padlere eller båter som passerer eller oppholder svært nær. Dette fører til at fuglen letter fra reirene, og egg og unger vil da kunne bli eksponert for store temperaturendringer eller bli tatt av kråker/stormåker. Etter hvert som flere par gir opp hekkingen, svekkes koloniens evne til å holde predatorer unna, noe som kan føre til at hele kolonien til slutt kollapser. Det er svært viktig at arrangøren hindrer festivaldeltagere i å ta seg inn i reservatet. Vi mener at tiltaket som festivalarrangøren beskriver (anleggsgjerde med duk) vil være tilstrekkelige, både med tanke på å hindre folk i å bevege seg inn i reservatet og med tanke på at lys fra scenen, og andre visuelle forstyrrelsesfaktorer, når Lagmannsholmen. Vi ønsker å minne om at gang- og sykkelveien langs sjøen benyttes av et stort antall gående og syklende. Turgåere som følger gang- og sykkelveien, og som da må ledes forbi festivalområdet, skal ikke ledes videre ned mot sjøen og inn Lagmannsholmen naturreservat. Dette vil kunne forstyrre hekkende sjøfugl og føre til mulig stor slitasje på vegetasjonen i verneområdet. Videre er det også svært viktig at arrangøren sikrer reservatet fra sjøsiden. Arrangøren foreslår å gjøre dette ved hjelp av en lense, båter med profesjonelle sikkerhetsvakter og gjennom samarbeid Politiet. Vi anser også dette som tilstrekkelig, men vil påpeke at det er viktig at lensen, eller andre former for fysiske avgrensing i sjøen, festes og sikres tilstrekkelig, slik at dette ikke løsner ved mye vind eller av forbipasserende/festivaldeltagere. Alle sikringstiltak i forbindelse med Lagmannsholmen naturreservat, både på land- og sjøsiden, skal skje utenfor verneområdet. Alle utgifter til sikringstiltak skal dekkes av søker, jf. nml. § 11. Det vil ikke bli gitt noen former for fritak fra ferdselsforbudet, men dette er heller ikke søkt om.

Hettemåker hekker gjerne i nærheten av menneskelig aktivitet. Det er derfor naturlig å anta at hettemåker, og arter som hekker i tilknytning til hettemåkekoloniene, har en relativt høy terskel for

støy sammenlignet med mange andre fuglearter. Tidligere observasjoner av fuglelivet på Fornebu, da flyplassen fortsatt var i bruk, indikerer at støyen fra flyene ikke påvirket fuglene i særlig stor grad. Men det er viktig å understreke at støyen fra en flyplass og en musikkfestival ikke er direkte sammenlignbare. Støyen fra et fly er riktignok høy, men er også forholdsvis kortvarig. I tillegg er forutsigbarheten i forbindelse med flytrafikken stor, og kanskje derfor relativ lett å venne seg til. Med tanke på at flyene lettet og landet hele året, fikk fuglene mulighet til å tilvenne seg støyen før hekkeperioden. I forbindelse med den planlagte festivalen vil det ikke være en tilsvarende tilvenningsperiode, og det er dermed en viss risiko for at festivalen vil kunne fremstå som et nytt og skremmende element for fuglene. For å minimere denne risikoen er det viktig at støy fra festivalen ikke kombineres med noen former for nærgående bevegelser og at fuglene på Lagmannsholmen ikke har innsyn til festivalområdet. Etter vår vurdering vil forstyrrelsen kunne bli betydelig dersom selv lav støy kombineres med lys, nærgående mennesker eller andre visuelle inntrykk fuglene ikke er vant til. For å unngå dette er det viktig at skjermingen av Lagmannsholmen naturreservat settes opp tidlig i riggeprosessen av festivalen.

Lydsimuleringer i forbindelse med den planlagte festivalen viser at det skal være mulig å komme ned mot 50 dB(A) på Lagmannsholmen. Simuleringene viser da til lyd som kommer fra hovedscenen, og vi forutsetter at lyden som når Lagmannsholmen fra andre scener, installasjoner og festivalområdet generelt er lavere enn støyen fra hovedscenen. Vi anser det som lite trolig at hekkende fugl på Lagmannsholmen vil oppfatte et slikt lydnivå som forstyrrende. Med tanke på at støynivået på Lagmannsholmen kun er basert på simuleringer, er støynivået forbundet med en viss usikkerhet. Vi antar at lydnivået på Lagmannsholmen ikke vil kunne holdes ned mot 50 dB(A) til enhver tid gjennom hele festivalperioden. 50 dB(A) er relativt lavt og tilsvarer omtrent en normal samtale eller en stille gate. Vi vil derfor kunne akseptere at støyen i perioder er noe høyre. Det finnes ingen støygrenser for vern av dyreliv, og det finnes lite forskning som tar for seg hvordan fugl påvirkes av støy. Rapporten «The Effects of Highway Noise on Birds», av Dooling og Popper (2007), er en sammenstilling av kunnskap om hvordan trafikkstøy påvirker fugl. Forfatterne mener at det i områder med støy over 55 dB(A) (gjennomsnittsmålinger over 24 timer) vil et flertall av fugleartene kunne få kommunikasjonsproblemer. I forbindelse med anleggelse av ny rv. 23 (Dagslet – Linnes) ble dette lagt til grunn for hvilket støynivå som kunne aksepteres for et tilgrensende naturreservat. Vi anser det som naturlig at en lignende støygrense settes for Lagmannsholmen, men da basert på gjennomsnittmålinger under konserter på hovedscenen, og ikke på gjennomsnittsmålinger over 24 timer. Med tanke på at man potensielt må ta hensyn til avvikende høy lyd, ønsker vi ikke å sette en eksakt grense for hva som vil være akseptabel gjennomsnittsstøy på Lagmannsholmen under konsertene. I denne saken vil vi legge stor vekt på føre var-prinsippet, jf. nml. § 9. For å sikre at lydnivået begrense tilstrekkelig, forutsetter vi at det gjennomføres tester av lydnivået på Lagmannsholmen i forkant av festivalen. Dersom det viser seg at det ikke er mulig å redusere støyen ned til et nivå som med stor sannsynlighet ikke vil forstyrre hekkende sjøfugl, vil denne tillatelsen kunne trekkes tilbake. En slik test skal gjennomføres utenfor hekketiden. Videre krever vi at det settes opp instrumenter som kan måle eller beregne støynivået på Lagmannsholmen under festivalperioden. Dette vil gjøre det mulig å oppdage og utbedre eventuelle feil med de støyreduserende tiltakene. Dersom måleinstrumentene må plasseres på Lagmannsholmen, vil dette kreve en ytterligere dispensasjon fra verneforskriften. Med bakgrunn i dette og andre ovennevnte tiltak anses kravet til miljøforsvarlige teknikker og lokalisering som oppfylt, jf. nml. § 12. Vi mener også at festivalen ikke vil bidra til en for stor samlet belastning på økosystemet, jf. nml. § 10.

Etter vår vurdering er tiltaket ikke i strid med verneformålet og vil ikke påvirke verneverdiene nevneverdig. Vilkårene for å gi dispensasjon med hjemmel i nml. § 48 er dermed oppfylt.

**Vedtak**
Statsforvalteren gir tillatelse til at det arrangeres en musikkfestival i tidsrommet 17. - 19. juni 2022 i grøntområdene i nær tilknytning til Lagmannsholmen naturreservat i Bærum kommune.

Tillatelsen er gitt med hjemmel i naturmangfoldloven § 48.

Tillatelsen gis på følgende vilkår:

- Tiltaket skal gjennomføres så skånsomt som mulig og ta hensyn til naturverdiene.
- På Lagmannsholmen og i de tilstøtende sjøområdene (minimum 10 meter fra nordspissen av holmen og 10 meter fra sørspissen av holmen) skal støynivået reduseres til et nivå som med stor sannsynlighet ikke vil forstyrre hekkende sjøfugl i nevneverdig grad (se ovennevnte vurderinger).
- Det skal gjennomføres tester av de støyreduserende tiltakene i forkant av festivalen. Testen skal gjennomføres i samråd med Statsforvalteren i Oslo og Viken og SNO. Det skal utarbeides en enkel rapport i forbindelse med lydtestene.
- Lydnivået på Lagmannsholmen skal overvåkes og loggføres under hele festivalperioden. Resultatene levers i form av en enkel rapport til Statsforvalteren i Oslo og Viken.
- Fyrverkeri skal ikke benyttes.
- Hovedscenen skal plasseres så lang unna Lagmannsholmen naturreservat som mulig.
- Festivaldeltagere skal ikke kunne ta seg inn i Lagmannsholmen naturreservat.
- Arrangøren skal sikre at folk til sjøs ikke tar seg inn i sonen med ferdselsforbud.
- Fugl innenfor Lagmannsholmen naturreservat skal ikke ha innsyn til festivalområdet og skjermingen skal settes opp tidlig i riggeprosessen.
- Representanter fra Statsforvalteren og SNO skal kunne ha tilgang til festivalområdet i festivalperioden, inkludert under rigging/nedrigging.
- Folk som benytter gang- og sykkelveien langs sjøen, og som da må ledes rundt festivalområdet, skal ikke ledes inn i Lagmannsholmen naturreservat.
- Festivalen skal gjennomføres i perioden 17. - 19. juni 2022.
- Denne tillatelsen skal være tilgjengelig i felt, og kunne forevises oppsyn og politi.

Statsforvalteren har bare vurdert søknaden etter verneforskriften. Vi forutsetter at det innhentes tillatelser etter annet lovverk om nødvendig. Statsforvalteren vil eventuelt kunne komme inn igjen i saken i den forbindelse.

**Klageadgang**
Du kan klage på dette vedtaket til Miljødirektoratet innen tre uker, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. Klagen skal sendes til Statsforvalteren. Klagen må inneholde opplysninger om hvilket vedtak som påklages, årsaken til klagen, hvilke endringer som ønskes og eventuelt andre opplysninger som kan ha betydning for vurdering av klagen. Partene i saken har adgang til å gjøre seg kjent med sakens dokumenter. Den som klager kan be om at iverksettelsen av vedtaket utsettes.

Med hilsen

Karsten Butenschøn
seksjonssjef
Klima- og miljøvernavdelingen

Truls Aas
rådgiver

*Dokumentet er elektronisk godkjent*